

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl EESRK pozicijos rengiantis Jungtinių Tautų konferencijai tvaraus vystymosi klausimais (RIO+20) (papildoma nuomonė)

(2012/C 143/08)

Pagrindinis pranešėjas **Hans-Joachim WILMS**

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis savo Darbo tvarkos taisyklių įgyvendinimo nuostatų 29 straipsnio a punktu, 2012 m. sausio 17 d. nusprendė parengti papildomą nuomonę dėl

EESRK pozicijos rengiantis Jungtinių Tautų konferencijai tvaraus vystymosi klausimais (RIO+20) (papildoma nuomonė).

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas 478-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. vasario 22–23 d. (vasario 22 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė **Hans-Joachim WILMS** ir priėmė šią nuomonę 211 narių balsavus už ir 3 susilaikius.

1. Įžanga

1.1 2012 m. birželio 20–22 d. Jungtinės Tautos Rio de Žaneire, Brazilijoje, rengia konferenciją tvaraus vystymosi klausimais. Antrajame šios konferencijos parengiamojo komiteto posėdyje visos valstybės narės, atitinkamos Jungtinių Tautų sistemos organizacijos ir atitinkami suinteresuotieji subjektai buvo paprašyti iki 2011 m. lapkričio 1 d. sekretoriui pateikti pastabų ir minčių, į kurias bus atsižvelgta rengiant kompiliacinį dokumentą, kurio pagrindu bus parengtas ir 2012 m. sausio mėn. pateiktas pirmasis konferencijos baigiamojo dokumento projektas.

1.2 EESRK prie ES ir jos valstybių narių bendros pozicijos, kuri bus išdėstyta kompiliaciniame dokumente, prisidėjo savo nuomone „Rio+20“: ekologiškos ekonomikos ir geresnio valdymo siekiai. Europos organizuotos pilietinės visuomenės indėlis⁽¹⁾, kuri buvo priimta 2011 m. rugsėjo mėn.

1.3 Kaip nustatyta šioje nuomonėje pateiktame veiksmų plane, EESRK toliau stiprina dialogą su Europos ir kitų pasaulio regionų pilietine visuomene. Tarptautiniu lygmeniu dialogas su pilietine visuomene vyksta per ES ir Brazilijos bei ES ir Kinijos apskritojo stalo diskusijas, taip pat EESRK susitikimus su Rusijos Piliečių Rūmais ir Tarptautine ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų asociacija (AICESIS). Planuojama tęsti veiklą ir per AKR bendradarbiavimo platformą.

1.4 Europos lygmeniu EESRK surengė plataus masto dialogą konferencijoje „Rio+20“ aptarsimomis temomis, kurio metu aptarė ir pirmąją reakciją į sausio 10 d. paskelbtą pirmąją konferencijos baigiamojo dokumento projektą. Šis dialogas surengtas norint pasirengti svarbiai pilietinės visuomenės konferencijai „Tausus ir atsakingas elgesys! Europos pilietinė visuomenė rengiasi JT konferencijai „Rio+20““, kurią 2012 m. vasario 7–8 d. surengė EESRK, ir siekiant susitarti dėl šios konferencijos bendros propaguotinos idėjos.

1.5 Šioje nuomonėje pakartojamos ankstesnėje EESRK nuomonėje „Rio+20“: ekologiškos ekonomikos ir geresnio valdymo siekiai. Europos organizuotos pilietinės visuomenės indėlis⁽²⁾ pateiktos rekomendacijos ir išvados ir visiškai pritariama EESRK konferencijos „Tausus ir atsakingas elgesys! Europos pilietinė visuomenė rengiasi JT konferencijai „Rio+20““ propaguotai idėjai.

2. Išvados ir rekomendacijos

2.1 EESRK įsitikinęs, kad dabartinės ekonomikos, socialinė ir ekologinė krizės yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir kad toliau dirbti tais pačiais metodais negalima.

2.2 EESRK pakartoja tokią Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto 2012 m. vasario 7–8 d. Briuselyje surengtos konferencijos „Tausus ir atsakingas elgesys! Europos pilietinė visuomenė rengiasi JT konferencijai „Rio+20““ propaguotą idėją:

2.3 JT konferencijoje „Rio+20“ pasaulio lyderiai turi priimti konkretų veiksmų planą, padėsiantį užtikrinti tvarų vystymąsi ir panaikinti skurdą, atsižvelgiant į ribotus mūsų planetos išteklius. Ekologiškos ekonomikos skatinimas turi būti viena iš sudėtinių visa apimančios tvaraus vystymosi strategijos dalių; šioje srityje turi būti užtikrinta socialinių, ekologinių ir ekonominių aspektų pusiausvyra bei paskirstymo ir kartų lygybė.

2.4 Skurdo panaikinimas ir užtikrinta galimybė visiems gauti pakankamai maisto, švaraus vandens ir tvarios energijos turi būti svarbiausi konferencijos „Rio+20“ darbotvarkės klausimai. Norint kovoti su skurdu ir pagerinti apsirūpinimo maistu saugumą labai svarbu besivystančiose šalyse skatinti plėtoti

(1) OL C 376, 2011 12 22, p.102.

(2) OL C 376, 2011 12 22, p.102.

aplinkai nekenkiantį vietos žemės ūkį, nes būtent jis yra ekonomikos augimo kaimo vietovėse varomoji jėga. Būtina moterims užtikrinti lygias politines, ekonomines ir socialines teises.

2.5 Politiniai lyderiai turi laikytis savo įsipareigojimo siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų ir priimti papildomų priemonių, užtikrinančių būtiną veiksmingą finansavimą. Svarbiausia, kad išsivysčiusios šalys iš tikrųjų vykdytų savo pažadą bent 0,7 proc. savo bendrųjų nacionalinių pajamų skirti paramai vystymuisi.

2.6 Socialiniam tvaraus vystymosi aspektui Europos derybininkai turi skirti daug daugiau dėmesio negu numatyta pirmajame projekte. Reikia nedelsiant imtis priemonių dėl šalyse ir tarp šalių didėjančios socialinės ir turtinės nelygybės, nes ji trukdo siekti tvaraus vystymosi ir paskirstymo lygybės tikslų. Be to, pereinant prie teisingumo principu paremtos ekologiškos ekonomikos turi būti užtikrintas deramas darbas ir kokybiškos darbo vietos. Būtina ratifikuoti ir taikyti TDO pagrindinius darbo standartus ir visapusiškai remti TDO būtiniausios socialinės apsaugos iniciatyvą.

2.7 „Rio+20“ konferencijoje politiniai lyderiai turi priimti ekologiškos ekonomikos kūrimo veiksmų planą su aiškiais tikslais ir stebėsenos mechanizmais, užtikrinančių ekonominiu požiūriu veiksmingą, socialiai teisingą ir aplinkai nekenkiantį perėjimą prie tvarumo principų paisančios visuomenės. Šis perėjimas turi būti grindžiamas nuolatiniu bendravimu su pilietine visuomene, įskaitant socialinį dialogą.

2.8 Europos valstybės ir kitos išsivysčiusios šalys per „Rio+20“ konferenciją turi įsipareigoti reikšmingai sumažinti ribotų Žemės gamtinių išteklių vartojimą. Europos lyderiai privalo siekti sutartų ES tikslų ir pasirengti įgyvendinti dar ambicingesnį planą. Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys turėtų efektyviau naudoti gamtinius išteklius.

2.9 Turi būti palaipsniui atsisakyta netvarių vartojimo ir gamybos modelių, tam panaudojant įvairias politikos priemones, įskaitant reguliavimą, fiskalinės politikos priemones, ekologinius ir socialinius viešuosius pirkimus, laipsnišką aplinkai žalingų subsidijų panaikinimą, ekologinių inovacijų mokslinius tyrimus, aplinkosaugos sąnaudų internalizavimą bei kitas rinkos lygmeniu teikiamas paskatas, kartu propaguojant tvarią gyvenimą ir įtraukiant vartotojus į aktyvų dalyvavimą šiame pereinamajame procese. „Rio+20“ konferencijoje turėtų būti priimta 10 metų trukmės darbo programa tvariam vartojimui ir gamybai užtikrinti.

2.10 Pirmajame projekte pripažįstama, kad ne visada gerovė galima matuoti pagal BVP; reikia skubiai parengti daugiau rodiklių ir į šį darbą įtraukti pilietinę visuomenę.

2.11 Inicatyva iki 2015 m. nustatyti pasaulinius tvaraus vystymosi tikslus yra sveikintina, nes joje suderinami visi trys tvaraus vystymosi aspektai. „Rio+20“ konferencijoje turi prisidėti visa apimantis procesas, susiejantis Tūkstantmečio vystymosi tikslus ir išsamius Tvaraus vystymosi tikslus bei nustatantis strategiją ir tvaraus vystymosi rodiklius kartu su aiškiais atskaitomybės mechanizmais.

2.12 Rio de Žaneire būtina pasiekti naują pasaulinį susitarimą dėl reikalingų investicijų į ekonomikos ekologinimą.

2.13 Pripažįstama, kad privatusis sektorius atlieka labai svarbų vaidmenį ir jam tenka didelė atsakomybė pereinant prie tvaraus vystymosi. Ekonomikos ekologinimas – galimybė verslui. Verslo ir pramonės įmonės turi šia galimybe pasinaudoti. Politiniai lyderiai turi parengti aišką, stabilią ir nuspėjamą ekologiškos ekonomikos politiką, taip suteikdami verslui pasitikėjimo, sukurdami jam reguliavimo sistemą ir skatindami daryti būtinas investicijas.

2.14 Reikėtų vietoj Tvaraus vystymosi komisijos įkurti naują Tvaraus vystymosi tarybą, o JT aplinkos programos (JTAP) pagrindu – naują JT aplinkos agentūrą. Abi šios institucijos turėtų padėti užtikrinti veiksmingą pilietinės visuomenės dalyvavimą per pagrindinių grupių atstovus.

2.15 Sveikintinas pasiūlymas įsteigti ombudsmeno ateities kartoms pareigybę.

2.16 Politiniai lyderiai „Rio+20“ konferencijoje turi susitarti dėl papildomų priemonių, skirtų sustiprinti veiksmingą pilietinės visuomenės dalyvavimą ir pasaulio, nacionaliniu ir vietos lygmeniu sukurti prielaidas pereiti prie tvarios visuomenės. Turi būti nustatytas teisinis ir institucinis pagrindas, užtikrinantis visuomenei prieigą prie informacijos, dialogą, demokratinių dalyvavimą ir tikrinimą. Reikia remti tokius įvairiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančius forumus kaip ekonomikos ir socialinių reikalų komitetai ir nacionalinės tvarumo tarybos, nes jie skatina pilietinės visuomenės diskusijas. Reikia rengti daugiau informavimo kampanijų ir švietimo programų tvaraus vystymosi klausimais.

2.17 Visame pasaulyje pilietinė visuomenė turėtų ir toliau reikalauti konferencijoje pasiekti rezultatų, galinčių padėti atremti iškilusius iššūkius. Pilietinė visuomenė turi prisiimti pasaulinę atsakomybę!

2.18 JT „Rio+20“ konferencijos biuro parengtas pirmasis konferencijos baigiamojo dokumento projektas yra geras atskaitos taškas tolesnėms deryboms. Tačiau jame dar pernelyg mažai dėmesio skiriama dabartiniams iššūkiams.

2.19 Europos vyriausybių vadovai „Rio+20“ konferencijoje turi priimti atsakomybę ir išsipareigoti. ES derybininkai turi siekti ambicingesnio dokumento, kuriame būtų nustatyti tikslai, terminai, finansavimas, teisinis išsipareigojimas ir įgyvendinimo priežiūra. Po „Rio+20“ konferencijos turi būti peržiūrėta ir atgaivinta visa apimanti ES tvaraus vystymosi strategija.

2012 m. vasario 22 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON
